Gemeente Borne

Raadsmemo

Nummer
22int08945

aan	Van	Opsteller	datum
Gemeenteraad	College B&W	M.P. Wielinga	07-02-2023

betreft
Windbeleid

Portefeuillehouder
M. Geerdink

Geachte leden van de raad,

Op 29 november 2022 hebben wij u de recente ontwikkelingen met betrekking tot de RES Twente 2.0 en de Energievisie Borne gepresenteerd. In deze presentatie hebben wij u onder meer geïnformeerd over een aantal specifieke ontwikkelingen op het gebied van windenergie. Naar aanleiding hiervan zullen wij u een voorstel aanreiken om in de raadsvergadering van 28 maart 2023 uw keuze te bepalen met betrekking tot een tweetal thema's, te weten:

1) het al dan niet vaststellen van eigen gemeentelijk windbeleid;
2) het al dan niet participeren van de gemeente Borne in een door de provincie verzochte subregionale samenwerking met de gemeenten Hengelo en Hof van Twente om te komen tot zoekgebieden voor windenergie in het gezamenlijke grensgebied van de A35.

Om u inhoudelijk alvast de gelegenheid te geven uw positie te verkennen, hebben wij dit raadsmemo opgesteld. Wij verzoeken u ons namens de fracties - uiterlijk 21 februari 2023 - uw schriftelijke zienswijzen aan te bieden. Deze zienswijzen betrekken we vervolgens bij het opstellen van een raadsvoorstel betreffende bovengenoemde thema's. Het raadsvoorstel bespreken we met u in het Politiek Beraad van 14 maart 2023, waarna u op 28 maart 2023 in de raadsvergadering tot besluitvorming kunt komen.

Allereerst lichten wij in dit memo de aangescherpte context met betrekking tot windenergie in de Regio Twente toe en welke consequenties dit voor de gemeente kan hebben. Daarna leggen wij u een aantal scenario's voor met betrekking tot gemeentelijk windbeleid. Vervolgens lichten we het provinciale verzoek tot een subregionale samenwerking nader toe. Omdat de provincie verwacht dat de Twentse gemeenten in de RES Twente 2.0 vastgestelde zoekgebieden voor wind opnemen, leggen wij u tenslotte het kritisch tijdpad voor waarbinnen zoekgebieden voor wind in Borne door uw raad vastgesteld zouden moeten worden, opdat deze nog kunnen worden ingebracht in de RES Twente 2.0.

Aangescherpte context windenergie.
De provincie heeft in het afgelopen jaar de Twentse gemeenten een aantal malen opgeroepen om sneller uitvoering te geven aan de vastgestelde RES-strategie, daarbij meer nadruk te leggen op windenergie om de in de RES 1.0 afgesproken verhouding 60% wind – 40% zon te kunnen realiseren en dit - zo mogelijk - via een subregionale samenwerking tussen gemeenten vorm te geven.

In de meest recente brief van Gedeputeerde Staten aan de gemeente Borne (bijlage 22ink13847) geeft de provincie een terugkoppeling hoe zij de rol en positie van de gemeente Borne ervaart met betrekking tot de realisatie van het RES-bod dat de gemeente in 2021 vastgelegd heeft. Enerzijds maakt de provincie zich zorgen over het op tijd realiseren van de RES-afspraken. Anderzijds constateert zij dat Borne kennelijk de intentie heeft om windkaarten met zoekgebieden vast te stellen en dat Borne wil participeren in een subregionale samenwerking met Hengelo en Hof van Twente. Tenslotte geeft de provincie de waarschuwing dat, mocht de gemeente Borne op het moment van vaststelling van de RES 2.0 geen zoekgebieden voor wind hebben vastgesteld en er na de vaststellingsdatum van de RES 2.0 een aanvraag voor de plaatsing van windturbines op Borns grondgebied bij de provincie wordt ingediend, zij deze in behandeling zal nemen en bij positieve beoordeling ook zal vergunnen.

Bovenstaand formele standpunt van de provincie is aanleiding geweest om uw raad op 29 november jl. te informeren over deze situatie. Wij hebben u toen meegegeven te overwegen alsnog een eigen gemeentelijk windbeleid vast te stellen, zodat we regie houden over mogelijk geschikte zoekgebieden voor wind op ons grondgebied. Gezien de gevoeligheid van dit onderwerp vragen wij uw raad, in uw vergadering van 28 maart a.s., een keuze te maken uit voorliggende scenario's met betrekking tot het windbeleid. Ook zullen we u dan voorstellen een keuze te maken om al dan niet te participeren in de door de provincie voorgestelde subregionale samenwerking om de mogelijkheden te onderzoeken voor een gezamenlijk windcluster in het grensgebied van de A35.

Scenario's windbeleid
In principe liggen de volgende scenario's voor:
1. De gemeente stelt geen windbeleid vast;
2. De gemeente stelt windbeleid vast en sluit daarin mogelijkheden voor windturbines op Borns grondgebied uit;
3. De gemeente stelt windbeleid vast door middel van het vastleggen van een aantal mogelijk geschikte zoeklocaties voor wind en integreert deze zoekgebieden daarna in de RES Twente 2.0;
4. De gemeente stelt windbeleid vast door het vastleggen van beleidsregels voor windturbines zonder zoekgebieden vast te leggen.

We beschrijven kort elk van de vier scenario's.

Ad 1.
Indien de gemeente Borne geen windbeleid vaststelt, betekent dit dat de provincie, in het geval van vergunningaanvragen voor windturbines op grondgebied van Borne, deze toetst aan landelijke normen en provinciaal beleid. Bij een positieve beoordeling zal men overgaan tot vergunningverlening. In dit scenario legt de gemeente Borne de regie volledig bij de provincie en heeft de gemeente geen invloed op de locaties waar zij wel of geen windturbines wenselijk acht. In de praktijk zou dat kunnen betekenen dat de provincie een vergunning verstrekt op een – naar haar oordeel – geschikte locatie, maar waar de gemeente heel andere ruimtelijke plannen voor ogen heeft en die daarmee dan direct worden gefrustreerd.
Wij kiezen als college in elk geval niet voor dit scenario.

Ad 2.
De gemeente stelt windbeleid vast en sluit daarin de vestiging van windturbines uit. Vanuit de voorwaarde om in RES Twente verband tot 60% windenergie te komen, dient de gemeente Borne in dat geval wel overeenstemming te bereiken met een of meer buurgemeenten om gezamenlijk tot een 60% bod voor windenergie te komen voor de RES Twente 2.0, waarbij buurgemeenten dan uiteraard bereid moeten zijn meer dan 60% windenergie op te nemen. De kans dat dit een realistisch scenario is, wordt door ons als gering ingeschat.

Ad 3.
De gemeente stelt windbeleid vast en stelt daarin in eerste instantie een aantal mogelijk geschikte zoeklocaties voor wind vast. Daarmee houdt de gemeente de regie welke zoeklocaties voor windturbines zij mogelijk geschikt acht op Borns grondgebied. De provincie heeft aangegeven de aangewezen zoeklocaties te respecteren in vergunningprocedures (vergunnen van windturbines blijft een provinciale bevoegdheid) en in principe alleen te interveniëren indien deze zoeklocaties te sterk zouden afwijken van de technische potentie van het gebied en/of als er sprake zou zijn van onrealistische voorwaarden die aan deze zoekgebieden worden gesteld.

Op het moment van vaststellen van mogelijk geschikte zoekgebieden zullen de nieuwe afstands- c.q. geluidsnormen, die door het Rijk worden opgesteld, waarschijnlijk nog niet van kracht zijn. Indien er in een latere fase een concreet initiatief komt voor de mogelijke geschikte zoekgebieden, zal het initiatief aan de nieuwe afstandsnormen moeten worden getoetst en zal voor het initiatief zo nodig een verdiepend Plan-MER onderzoek moeten worden uitgevoerd.

Ad 4.
De gemeente stelt beleidsregels voor windturbines op zonder daarbij zoekgebieden voor wind op te nemen. In dit scenario heeft de gemeente, net als bij scenario 1, geen invloed op de locaties waar zij wel of geen windturbines wenselijk acht. In de praktijk zou dat dus opnieuw kunnen betekenen dat de provincie een vergunning verstrekt op een – naar haar oordeel – geschikte locatie, maar waar de gemeente heel andere ruimtelijke plannen voor ogen heeft, die daarmee dan direct gefrustreerd worden. De provincie als vergunningverlenende instantie kan aanvragen wel additioneel toetsen aan de gemeentelijke beleidsregels. Deze beleidsregels zullen echter niet onevenredig mogen afwijken van de provinciale beleidsregels en zullen niet van de landelijke normen mogen afwijken. Zou dat wel het geval zijn, dan kan de provincie de gemeentelijke beleidsregels overrulen.

Sub regionale samenwerking
De Provincie Overijssel heeft de gemeenten Borne, Hengelo en Hof van Twente gevraagd om in een subregionale samenwerking de potentie voor windenergie in het gezamenlijke grensgebied van de A35 te onderzoeken, aangezien zij dit gebied als kansrijk heeft ingeschaald binnen het vastgestelde fundament voor de nieuwe Provinciale Omgevingsvisie “Overijssel voor elkaar!”.

Naar aanleiding van een aantal bestuurlijke overleggen zijn door partijen op 28 oktober jl. in principe afspraken gemaakt (23bij00280) om begin 2023 opdracht te geven tot een technische potentiestudie naar de mogelijkheden van grootschalige opwek van duurzame energie door wind in het gezamenlijke grensgebied van de A35. Indien uit deze studie mogelijkheden naar voren komen, is afgesproken om samen te komen tot zoekgebieden binnen dit gebied. Opgemerkt moet worden dat de gemeenteraad van Hengelo in het betreffende grensgebied van de A35 al een tweetal zoekgebieden heeft vastgesteld. Deze zullen worden ingebracht in de technische potentiestudie. Verder speelt in dit gebied het principeverzoek - dat inmiddels bij de provincie ligt - tot het vestigen van twee windturbines op grondgebied van de gemeente Hof van Twente (“Wind

voor Buren"). Voor het Bornse deel van het grensgebied A35 voorzien wij geen geschikte zoeklocaties voor wind. Aan de andere kant zijn we ons bewust van de weerstand die er bestaat onder een deel van de inwoners van onze gemeente met de plannen voor de vestiging van windturbines net buiten onze gemeentegrenzen binnen dit grensgebied. Daarom zou een wegingsfactor kunnen zijn in de keuze al dan niet te participeren in deze subregionale samenwerking. Verder is afgesproken dat partijen, voor de uit de studie naar voren komende zoekgebieden en voor zover dat nodig is, aanvullend op de plan-MER voor de RES Twente 2.0, die momenteel wordt uitgevoerd, een additionele verdiepende plan-MER op te laten stellen. Ook hebben partijen afgesproken samen te werken in de particfhipatietrajecten betreffende het maatschappelijk draagvlak voor de resulterende zoekgebieden binnen het grensgebied van de A35.

Over dit proces hebben wij u eveneens op 29 november jl. geïnformeerd. Een van de afspraken vanuit het bestuurlijk overleg met de provincie en de andere gemeenten was om uw raad over deze samenwerking te informeren. Gezien het belang en de mogelijke consequenties willen we verder gaan dan u informeren en uw raad hierover een besluit laten nemen.

Integratie keuze windbeleid in de RES Twente 2.0
Het raadsvoorstel dat op dit memo volgt, zal worden besproken in het Politiek Beraad van 7 maart a.s. Besluitvorming vindt volgens planning plaats in uw vergadering van 28 maart 2023.

Indien u het scenario 1 wenst te volgen, dan hoeft er verder geen proces te worden doorlopen. In het tweede scenario 2 kunt u ruim voor de geplande vaststelling van de RES Twente 2.0 tot vaststelling van het gemeentelijk windbeleid komen.

Mocht u in uw afweging scenario 3 willen volgen, dan geldt daarvoor - op basis van de meest recente tijdslijn voor de RES 2.0 - het volgende kritische tijdpad om, en tot vaststelling van mogelijke zoekgebieden, en tot integratie van de mogelijke zoekgebieden in de RES Twente 2.0 te komen:

- Principiële besluitvorming windbeleid gemeenteraad	28 maart 2023
- Concept windbeleid Borne in college	11 april 2023
- Ter inzage legging concept windbeleid Borne + inloopavond inwoners Borne en buurgemeenten	12 april t/m 24 mei 2023
- Concept RES 2.0 opiniërend in politiek beraad[1]	april-mei 2023
- Definitief ontwerp windbeleid Borne + zienswijzennota in college	20 juni 2023
- Vaststellen windbeleid Borne in de gemeenteraad	11 juli 2023
- Inbreng ontwerp windbeleid in de ontwerp RES 2.0	12 juli 2023
- Ontwerp RES 2.0 in college	21 juli 2023
- Ter inzage legging ontwerp RES 2.0[2]	21 juli 2023
- Definitief ontwerp RES 2.0 in college	oktober 2023
- Vaststellen RES 2.0 in de gemeenteraad	november 2023

In principe kunnen we dit tijdpad volgen, omdat voor de Energievisie al wel hoofdlijnen voor windbeleid en met name de mogelijk geschikte zoekgebieden voor wind in kaart zijn gebracht. Specifieke beleidsregels voor de mogelijke zoekgebieden zullen een langere doorlooptijd kennen en kunnen na vaststelling van de RES 2.0 worden toegevoegd, omdat de RES 2.0 vooral de mogelijk geschikte zoekgebieden wil vastleggen.

[1] De concept RES 2.0 legt de nadruk op de Regionale Warmte Structuur. En wordt opiniërend in de raad besproken. Zienswijzen kunnen verwerkt worden in de Ontwerp RES 2.0. De zoekgebieden voor wind van de 14 Twentse gemeenten worden pas toegevoegd in de fase van de ontwerp RES 2.0.
[2] Zienswijzen mogelijkheid voor de raad op de ontwerp RES 2.0 in deze fase nog te plannen.

In het geval u een keuze maakt voor scenario 4, zal op korte termijn opdracht moeten worden verstrekt aan een externe partij om specifieke beleidsregels voor windturbines voor de gemeente op te laten stellen. Dan kunnen we binnen het RES Twente 2.0 proces aangeven dat de gemeente Borne geen zoekgebieden gaat vaststellen, maar wel werkt aan specifieke gemeentelijke beleidsregels voor wind.

Bijlagen: Provinciale brief 13 december 2022 (22ink13847)
Verslag en afspraken BO 28 oktober 2022 (23bij00280)